Hallintovaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksestä valtion virkamieslaiksi ja laiksi valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 9 päivältä joulukuuta 1993 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 291/1993 vp.

Perustuslakivaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti antanut valiokunnalle lausuntonsa. Lausunto (PeVL 5) on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Tarja Hyvönen valtiovarainministeriöstä, ylijohtaja Pekka Kilpi sisäasiainministeriöstä, ylijohtaja K. J. Lång ja vs. lainsäädäntöneuvos Martti Simola oikeusministeriöstä, osastopäällikkö Matti Salmenperä työministeriöstä, neuvotteleva virkamies Heikki Rosti opetusministeriöstä, hallintoneuvos Sakari Sippola korkeimmasta hallinto-oikeudesta, lakimies Markku Nieminen Akavasta, neuvottelupäällikkö Harri Wetterstrand STTK-J ry:stä, lakimies Heikki Sipiläinen Valtion yhteisjärjestöstä, lakimies Jukka Kauppala Opetusalan Ammattijärjestöstä, toiminnanjohtaja Rauno Selenius Suomen Lakimiesliitosta, Poliisijärjestöjen Liiton varapuheenjohtaja Kyösti Kerälä edustaen Suomen Poliisien Liittoa, puheenjohtaja Tauno Taipalus ja sihteeri Veijo Löytönen Tullimiesliitosta, pääluottamusmies Risto Rautava Upseeriliitosta, varapuheenjohtaja Reima Viitala ja toimistonhoitaja Tuula Multaharju Rajavartijain liitosta, puheenjohtaja Matti Karhunen Käräjäoikeustuomarit ry:stä, toiminnanjohtaja Jorma Virkkala Professoriliitosta, neuvottelupäällikkö Heikki Saipio Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta, hallintoneuvottelukunnan jäsen Astrid Thors Svenska Finlands folktingistä, hallintojohtaja Sinikka Mertano Helsingin yliopistosta, professori Mikael Hidén, professori Kaarlo Tuori, professori Olli Mäenpää ja professori Kari-Pekka Tiitinen. Lisäksi professori Seppo Koskinen on antanut kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi valtion virkamieslaki. Ehdotetulla lailla kumottaisiin vuoden 1988 alussa voimaan tullut valtion virkamieslaki. Uuden lain tavoitteena on luoda palvelussuhde, joka turvaa valtion tehtävien hoitamisen tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen.

Virkasuhdetta ehdotetaan uudella lailla lähennettäväksi työsopimuslain mukaiseen työsopimussuhteeseen. Virkasuhteeseen sisältyisivät kuitenkin ne erityispiirteet, joita valtion tehtävien hoitaminen edellyttää. Lailla mahdollistettaisiin sopiminen virkamiehen kanssa tehtävällä sopimuksella tämän palvelussuhteen ehdoista. Määräaikaista virkasuhdetta voitaisiin käyttää laissa säädettävin perustein. Muun muassa tilanteissa, joissa nykyisin käytetään tilapäisiä virkamiehiä ja virkaatoimittavia virkamiehiä, käytettäisiin määräaikaista virkasuhdetta. Virkamiehen palvelussuhdeturva ehdotetaan säädettäväksi pääosin työsopimuslain mukaista palvelussuhdeturvaa vastaavaksi.

Virkamiehen nykyisen kaltainen kurinpidollinen rankaiseminen ei ehdotetun lain mukaan olisi enää mahdollista. Nykyiset 50 virkamieslautakuntaa ehdotetaan korvattavaksi yhdellä lautakunnalla. Laissa ei säädettäisi enää virkojen perustamisesta ja niiden järjestelyistä eikä toimivaltaisesta viranomaisesta. Nämä säännökset sisällytettäisiin lain nojalla annettavaan asetukseen.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi valtion virkaehtosopimuslakia ehdotetun valtion virkamieslain edellyttämällä tavalla.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleiset kannanotot

1.1. Uudistuksen tarve

Ehdotetulla uudella valtion virkamieslailla on tarkoitus kumota vuoden 1988 alusta voimaan tullut nykyinen valtion virkamieslaki (755/86),

jonka säätäminen merkitsi laajaa kokonaisuudistusta. Vuoden 1988 laki korvasi jo vuosikymmeniä voimassa olleet aikaisemmat niukat säännökset; sittemmin lakia on muutettu osittaisuudistuksin.

Suomen virkamieslainsäädännön viimeaikaisena kehityslinjana näyttää olleen joustavuuden lisäämisen ohella ja osaksi myös sen nimissä virkamiehen palvelussuhdeturvaan puuttuminen. Vuoden 1988 virkamieslain säätämisen yhteydessä muutettiin hallitusmuotoa siten, että luovuttiin erityisten virkatyyppilakien säätämisestä. Edelleen tehtiin mahdolliseksi virkamiesten irtisanominen ja palvelussuhteen päättäminen muullakin kuin rikosoikeudellisella perusteella. Lisäksi luovuttiin peruspalkkaisten virkamiesten lakkautuspalkkajärjestelmästä. Sittemmin virkamiesten palvelussuhdeturvaan on puututtu voimassa olevan virkamieslain osittaisuudistuksilla.

Valtiovarainministeriön 30 päivänä toukokuuta 1991 asettaman palvelussuhdehankkeen tavoitteena oli siirtyä valtionhallinnossa yhteen ja perusteiltaan yhtenäiseen palvelussuhteeseen. Hankkeessa kuitenkin päädyttiin ehdottamaan yhteen palvelussuhteeseen siirtymisen sijasta uutta virkamieslakia, jossa vähennettäisiin virkasuhteeseen ja työsopimussuhteeseen liittyviä eroja. Palvelussuhdehankkeen mukaan tavoitteena oli, että pääasiallinen palvelussuhde valtion budjettitalouden piiriin kuuluvissa virastoissa olisi virkasuhde ja liikelaitoksissa työsopimussuhde.

Valiokunnan saaman selvityksen perusteella kokonaisuudistuksen tarve ei ole ollut aivan ilmeinen ottaen huomioon, että nykyinen laki on ollut voimassa vasta lyhyehkön ajan ja että se on toiminut varsin hyvin. Tämän vuoksi vaihtoehtoisesti olisi voitu perustellusti edetä edelleen osittaisuudistusten tietä. Tällöin olisi luonnollisesti ollut tarpeen säilyttää nykyisen lain rakenne, jonka toimivuuden suhteen myöskään ei ole ilmennyt erityisiä epäilyksiä.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tavoitteeksi on asetettu palvelussuhde, joka parhaalla mahdollisella tavalla turvaa valtion tehtävien hoitamisen tuloksellisesti, tarkoituksenmukaisesti ja sekä kansalaisten että valtion henkilöstön oikeusturvavaatimukset täyttäen. Tästä tavoitteesta käsin on päädytty ehdottamaan, että virkasuhde työsopimussuhteesta erillisenä valtion palvelussuhdelajina säilytetään. Valiokunta katsoo, että tätä periaateratkaisua on pidettävä valtion tehtävien ja niiden hoitamisesta seuraavien vaatimusten erityisluonteen vuoksi oikeana, vaikka pitemmällä aikavälillä tulee edelleen pyrkiä yhteen työsuhteenomaiseen palvelussuhteeseen.

1.2. Virkamiehen erityisaseman perusteista

Hallitusmuodosta johdettavissa olevan periaatteen mukaan julkista valtaa voi yleensä kuulua vain viranomaiseksi organisoidulle elimelle ja virkasuhteessa olevalle henkilöstölle. Tämä ilmenee muun muassa hallitusmuodon 92 ja 93 §:n säännöksistä liittyen hallinnon lainalaisuuden periaatteeseen ja virkavastuuseen.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan kansalaisten oikeusturva, valtakunnan sisäinen ja ulkoinen turvallisuus sekä kansalaisten peruspalvelujen tuottaminen muodostavat valtionhallinnon ytimen. Erityisesti näissä, mutta myös muissa valtionhallinnon virastomuodossa ja budjettitalouden piirissä hoidettavissa tehtävissä korostuu tarve turvata tehtävien hoito riippumattomasti, tuloksellisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen. Näistä vaatimuksista ovat esityksenkin mukaan johdettavissa myös ne virkamiesten palvelussuhteelle asetettavat vaatimukset, joiden vuoksi ehdotettu valtion virkamieslaki poikkeaa yleisestä työlainsäädännöstä.

Valiokunta toteaa, että virkamiehillä on ollut perinteisesti työsopimussuhteisia työntekijöitä parempi palvelussuhdeturva. Tämä on perustunut siihen riippumattomuuden ja itsenäisyyden vaatimukseen, joka koskee erityisesti lain soveltamista ja ylipäätään julkisen vallan käyttämistä. On kuitenkin huomattava, että eräiltä osin esityksessä ehdotetaan edellisessä kappaleessa lausutusta huolimatta virkamiesten palvelussuhdeturvaa jopa heikommaksi kuin nykyinen työsopimuslaki tarjoaa.

Valiokunta katsoo, että virkasuhde on tavallaan väline, jolla keskeisesti hoidetaan valtion tehtävät — olivatpa niiden perustana lainsäädännön välittömästi määrittelemät velvoitteet tai hallinnollinen päätöksenteko. Virkatehtävien suorittaminen vaikuttaa erityisesti hallinnon ulkopuolelle ja siksi on tärkeää myös erityissäännöksin turvata niiden asianmukainen, viivytyksetön ja riittävän riippumaton hoitaminen.

Valiokunta huomauttaa, että valtion virkamiehiä koskevalla lainsäädännöllä ei säännellä yksistään valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevien henkilöiden välisiä oikeussuhteita. Valtion virkamieslailla on tärkeä vaikutus koko jul-

kisen toiminnan perusteisiin. Hallituksen esitykseen sisältyvä erityisesti palvelussuhdeturvaa koskeva linjaus saattaakin heikentää yksittäisten kansalaisten, kansalaisryhmien ja yhteisöjen oikeuksiin ja velvollisuuksiin hallinnollisessa järjestyksessä kohdistuvan päätöksenteon, julkisen vallan käytön, neutraliteettia.

Valiokunta korostaa, että julkisten tehtävien hoitamisen luonne ja siihen liittyvä vastuu edellyttää, että lainsäädännössä kiinnitetään erityistä huomiota virkamiesten aseman itsenäisyyteen ja pysyvyyteen. Virkamies toimii julkisen vallan edustajana ja toteuttajana sekä siten samalla kansalaisten palvelijana. Virkamiehen tehtävänä on turvata, että kansalainen saa hänelle kuuluvat edut ja oikeudet. Kansalaisten on voitava luottaa siihen, että valtion tehtäviä hoitaa koulutettu, ammattitaitoinen ja pätevä henkilöstö. On muistettava, että virkamiehen virassapysymisoikeus on luotu paljolti virkamiehen objektiivisuutta ja itsenäisyyttä takaamaan.

Valiokunta on päätynyt siihen, että virkamiehen palvelussuhdeturvan tulee olla vahva ja siten se voi olla perustellusti parempi kuin nykyisen työsopimuslain mukainen työsuhdeturva. Valiokunta onkin ehdottanut useisiin palvelussuhdeturvaa koskeviin säännöksiin muutoksia, pyrkien estämään virkamiesten aseman perusteettoman heikentämisen, mutta säilyttäen kuitenkin lakiehdotuksen rakenteen entisellään. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että palvelussuhdeturva on kokonaisuus, joka muodostuu yksittäisistä säännöksistä. Tämän vuoksi on yksittäisen säännöksen tulkinnassa otettava huomioon, mitä palvelussuhdeturvasta on edellä sanottu. Palvelussuhdeturva on myös ollut valtion henkilöstöpolitiikassa keskeinen kilpailukeino yksityiseen sektoriin verrattuna. Taloudellisilla eduilla valtio ei ole samalla tavalla pystynyt kilpailemaan; sanottu koskee varsinkin vaativampia valtion tehtäviä.

Kuten hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, ovat Pohjoismaissa julkisessa palvelussuhteessa, virkasuhteessa, tapahtuneet muutokset pohjautuneet viime vuosikymmeninä paljolti työlainsäädännön muutoksiin. Sen sijaan esimerkiksi Saksan liittotasavallassa ei saadun selvityksen mukaan valtion virkamiesten asemaa ole muutettu, vaikka maassa muutoin on hyvin pitkälle kehittynyt työntekijöiden osallistumis- ja yhteistyöjärjestelmä. Saksan liittotasavallassa merkittävä osa virkamiehistä on edelleen erottamattomia ja heidän palkoistaan päätetään parlamentissa.

1.3. Muita yleisiä näkökohtia

Käsitellessään nyt voimassa olevaa valtion virkamieslakia toinen lakivaliokunta korosti mietinnössään myös valtiollisen demokratian vaatimuksia virkamieslain tavoitteenasetteluun vaikuttavana tekijänä. Tällöin on ollut kysymys ennen kaikkea eduskunnan vaikutusmahdollisuuksista. Tätä näkökohtaa ei nyt käsiteltävän esityksen tavoitejaksossa mainita.

Eduskunnan vaikutusmahdollisuuksia valtion virkakoneiston ohjaamiseen ja sitä kautta osaltaan myös harjoitettavan yhteiskuntapolitiikan painopisteiden määrittelyyn on viime vuosina supistettu muun muassa hallitusmuodon 65 §:ään, valtion talousarviolakiin (423/88) ja valtion virkamieslakiin tehdyillä muutoksilla. Käsiteltävä esitys jatkaa samalla linjalla ennen muuta siirtämällä eräitä nykyisin lailla säänneltyjä kysymyksiä asetustasolle.

Lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin mukaan nykyisin laissa olevat säännökset virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta annettaisiin asetuksella. Sama koskisi luetteloa ns. erittelyviroista eli viroista, joita ei saada perustaa tai lakkauttaa, ellei niitä ole valtion talousarviossa eritelty. Ainakin viimeksi mainittu kysymys on niin tärkeä, että siitä tulee edelleenkin säätää lain tasolla. Erittelyvirkojen osalta delegointi johtaisi siihen, että valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä käytettävän eduskunnan päätösvallan ulottuvuus ratkaistaisiin asetuksella, mitä ei voida pitää asianmukaisena. Muutoinkin on syytä selvittää, ovatko ne perusteet, joilla eduskunnan asemaa on katsottu voitavan heikentää, kaikilta osin asianmukaisia.

Lakiehdotuksen useasta kohdasta ilmenee, että asiasta päättää valtioneuvosto. Esitys on annettu hieman ennen kuin vahvistettiin valtioneuvoston sisäistä päätöksentekoa koskenut hallitusmuodon 40 §:n muutos sekä siihen liittyneet ministeriölain muutokset ja valtioneuvoston ratkaisulain kumoaminen (1119—1121/93). Ehdotuksessa olevat päätöksentekoon valtioneuvostossa liittyvät kohdat on tämän vuoksi ollut aiheellista käydä läpi. Valiokunta on päätynyt siihen, että valtion virkamieslaissa ei tule yleensä säätää toimivallan kuulumisesta nimenomaan valtioneuvoston yleisistunnolle. Uuden valtion virkamieslain 32 ja 53 §:ssä on kuitenkin säädettävä nimenomaisesti valtioneuvoston yleisistunnosta, koska näissä säännöksissä tietty toimenpide riippuu siitä, onko ratkaisun tekijänä ollut yleisistunto.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksen pykäläkohtaiset perustelut ovat niukat ottaen huomioon, että uudistusta pidetään kokonaisuudistuksena.

Valiokunta katsoo kiinnittäen tässä yhteydessä huomiota johtamiseen liittyviin kysymyksiin, että valtionhallinnossakin nykyajan vaatimusten mukaisia tuloksia voidaan saavuttaa vain henkilöstöä motivoimalla ja saamalla henkilöstö sitoutumaan työhönsä, ei tiukalla käskyttämisellä ja pikkutarkalla valvonnalla.

Valiokunta on pyrkinyt selvittämään, onko ja missä määrin Euroopan yhteisön direktiivi työntekijöiden oikeuksien turvaamisesta yrityksen tai liikkeen liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä (77/187/ETY) tullut ETA-sopimuksen takia merkitykselliseksi nyt käsiteltävänä olevan lainsäädäntötoimen kannalta.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että asiantuntijat ovat esittäneet erilaisia näkemyksiä ns. liikkeenluovutusdirektiivin soveltumisesta julkiseen sektoriin. Valiokunta katsoo, että on jäänyt epäselväksi, koskeeko direktiivi virkamiehiä ja jos koskee, missä laajuudessa. Tämän vuoksi ja koska direktiivin muuttaminen on vireillä, tulee selvitystyötä jatkaa.

Valiokunta edellyttääkin hallituksen huolehtivan siitä, että selvitetään, koskeeko Euroopan yhteisön ns. liikkeenluovutusdirektiivi, valmisteilla oleva direktiivin muutos huomioon ottaen, valtion virkamiehiä, ja että selvitystyön perusteella ryhdytään tarpeellisiin lainvalmistelutoimenpiteisiin.

2. Pykäläkohtaiset kannanotot

Valtion virkamieslaki

1 luku. **Soveltamisala**

1 §. Valiokunta katsoo, että julkisen vallan käyttämiseen liittyvät tehtävät ja julkisen vallan käyttämiseen liittyvät valmistelutehtävät on hoidettava virkasuhteessa. Työsopimussuhteista henkilöstöä ei siten tule velvoittaa siirtymään virkasuhteeseen, ellei siihen ole edellä mainittua perustetta.

2 §. Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan lain tavoitteena on turvata valtion tehtävien hoitaminen tuloksellisesti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen. Vaikka sanamuodolla "oikeusturvavaatimukset täyttäen" voidaan tarkoittaa paitsi kansalaisen myös virkamiehen oikeusturvaa, valiokunta ehdottaa, että lakitekstissä selkeästi todetaan lain tavoitteena olevan myös virkamiehen aseman ja oikeuksien turvaaminen suhteessa valtiotyönantajaan.

3 §. Pykälä sisältää nykyisen virkamieslain 4 §:ää vastaavan luettelon virkamiehistä, joihin ehdotettua lakia ei sovelleta. Valiokunta katsoo, että ehdotettu sääntely on tarpeen ehdotetussa 3 §:ssä mainittujen virkamiesten asemasta ja tehtävien erityisluonteesta johtuen. Kyseisten virkamiesten palvelussuhdeturva ja palvelussuhteen ehdot voivat perustellusti poiketa siitä, mitä valtionhallinnossa muutoin noudatetaan. Palvelussuhteen ehtojen osalta tulevat kysymykseen erityisesti sellaiset ehdot, joista muiden virkamiesten osalta voidaan virkaehtosopimuslain nojalla sopia. Lähtökohtana on kuitenkin se, ettei tällöinkään sovelleta valtion virkaehtosopimuksessa sovittua huonompia palvelussuhteen ehtoja.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että nykyisen virkamieslain kumoaminen johtaa tarpeeseen uudistaa laki eduskunnan virkamiehistä (1255/87).

2 luku. **Virkojen perustaminen, siirtäminen, lakkauttaminen ja muuttaminen**

4 §. Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa, että valtion talousarviossa eriteltävistä viroista säädettäisiin valtion virkamieslaissa hallituksen esityksessä ehdotetun asetuksella tapahtuvan säätämisen sijasta. Valiokunnan ehdottaman 4 §:n 2 momentin erittelyvirat vastaavat voimassa olevan lain 5 §:ää.

5 §. Hallituksen esityksen 5 § koskee viran siirtämistä, mikä olisi ehdotuksen mukaan mahdollista ilman virkamiehen suostumustakin. Valiokunnan käsityksen mukaan säännös on syytä virkamiehen suostumuksen osalta säilyttää voimassa olevan virkamieslain 8 §:n mukaisessa muodossa. Hallituksen esityksessä ehdotetulle menettelylle ei ole esitetty edellä yleisperusteluissa lausuttu huomioon ottaen hyväksyttävää perustetta. Tätä virkamiehen oikeusasemaan vaikuttavaa muutosta ei myöskään ole esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa lainkaan perusteltu. On huomattava, että tarpeeton virka voidaan lakkauttaa, ellei virkamies suostu siirtymään viran mukana. Suostumusedellytyksen säilyttäminen ei estä tarpeellisia virkajärjestelyjä. On pidettävä muutoinkin kohtuullisena, että työnantaja sanoo virkamiehen irti viran tultua tarpeettomaksi sen sijaan, että virkamies joutuisi oma-aloitteisesti irtisanoutumaan, ellei hän voi

esimerkiksi muuttaa paikkakunnalta toiselle. Virkamiehen edun mukaista on luonnollisesti suostua siirtoon, jos se hänen kannaltaan on hänen elämäntilanteensa ja muut seikat huomioon ottaen mahdollista.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan tuomareita koskevan 45 §:n perusteella näyttäisi mahdolliselta, että hallituksen esityksen 5 §:n mukainen siirto voi kohdistua myös tuomarin virkaan. Tällainen järjestely ei olisi sopusoinnussa tuomareiden riippumattomuutta koskevan hallitusmuodon 91 §:n kanssa. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen edellytyksenä tältä osin on, että hallituksen esityksen mukaista 5 §:ää ei sovelleta tuomarin virkaan, joka on täytettynä ja jonka haltija ei suostu siirtoon.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa 5 §:n 1 momentin muuttamista siten, että virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella, jos virka ei ole avoinna.

Valiokunta korostaa, että viraston yhteisten virkojen uudelleen sijoittamisen on tapahduttava asiallisin perustein. Valiokunta katsoo, että ennen viraston yhteisen viran uudelleen sijoittamista on tutkittava muut mahdollisuudet tehtävien hoitamisen järjestämisessä ja että vain todella välttämättömät uudelleen sijoittamiset tehtäisiin. Lisäksi on pyrittävä siihen, ettei siirtoa tehtäisi ilman virkamiehen suostumusta. Vastaisuudessa on virkamiehelle etukäteen ennen palvelussuhteen alkamista syytä ilmoittaa, että virka voidaan joutua sijoittamaan uudelleen esimerkiksi toiselle paikkakunnalle.

3 luku. Nimittäminen ja yleiset kelpoisuusvaatimukset

6 §. Valiokunta ehdottaa lakiin valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta (149/22) ja muuhun kielilainsäädäntöön viitaten 6 §:ään uutta 2 momenttia, jonka mukaan valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta säädetään erikseen lailla.

7 §. Valiokunta toteaa selvyyden vuoksi hallitusmuodon 84 §:ään viitaten, että ehdotetussa 7 §:ssä ei luetella tyhjentävästi niitä virkoja, joihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen.

Valiokunta toteaa lisäksi, että valtioneuvoston päätöksen nojalla tiettyihin tullilaitoksen virkoihin voidaan nykyisin nimittää vain Suomen kansalainen. Nämä virat liittyvät tullivalvontaan, tullirikosten esitutkintaan sekä poliisi-, tulli- ja rajavartioviranomaisten yhteistoimintaan. Tullilaitoksen nykyiset tehtävät huomioon ottaen on perusteltua säilyttää Suomen kansalaisuutta koskeva vaatimus entisellään tullilaitoksen virkojen osalta säädettävän virkamieslain perusteella annettavalla uudella valtioneuvoston päätöksellä.

8 §. Valiokunta ehdottaa 8 §:n 2 momentin poistamista sen johdosta, että tuomarin virkaan vaadittavaa ikärajaa koskeva kysymys on harkittu jo käräjäoikeuslakia (581/93) säädettäessä, jolloin erityisen ikärajan asettamista ei ole katsottu aiheelliseksi.

9 §. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan virkamiehet ovat vakinaisia, koeaikaisia, virkaatoimittavia tai tilapäisiä virkamiehiä. Ehdotetun lain mukaan virkamiehet olisivat joko toistaiseksi tai määräajaksi nimitettyjä. Tehtävissä, joissa nykyisin käytetään virkaatoimittavia tai tilapäisiä virkamiehiä, käytettäisiin nimittämistä määräajaksi.

Lakiehdotuksen 9 §:n kohdalla valiokunta korostaa, että vastaisuudessakin tulee virkasuhteen pääsääntöisesti perustua virkoihin sidottuun järjestelmään. Lakiehdotuksen 9 §:n 1 momentti merkitsee poikkeusta tähän pääsääntöön salliessaan virkaan nimittämisen sijasta nimittämisen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Valiokunta katsoo, että 9 §:n 1 momentin soveltaminen on rajattava tiukasti siinä mainittuihin edellytyksiin, joita on tulkittava suppeasti.

Säännöstä ei saa soveltaa siten, että soveltaminen johtaisi virkajärjestelmän ja siihen liittyvien oikeusturvatakeiden, kuten kelpoisuusvaatimusten kiertämiseen. Ainakin jos määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetään kokonaan tai pääasiassa avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoitamista varten, tulisi käyttää kyseisen viran nimikettä ja soveltaa siihen virkaan säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia myös määräaikaisessa virkasuhteessa. Muutoinkin sovelletaan samoja oikeusperiaatteita kuin vastaavissa tilanteissa nykyisen lain voimassa ollessa on tehty. Näin ollen kelpoisuusvaatimuksista on esimerkiksi sijaisuuden kohdalla voitu erityisestä syystä poiketa silloin, kun ei ole ollut saatavilla kaikilta osin kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä.

Asiantuntijakuulemisen yhteydessä esitettyjen näkökohtien vuoksi valiokunta ehdottaa 9 §:n 1 momentin sanamuodon selventämistä siten, että säännöksestä käy riidattomasti ilmi, että nimitettäessä määräaikaiseen virkasuhteeseen, esimerkiksi sijaiseksi, ei ole noudatettava hallitusmuodossa tai muussa lainsäädännössä virko-

jen täyttämisestä annettuja erityissäännöksiä. Verbi "nimittää" ei 9 §:n 1 momentissa tarkoita hallitusmuodossa ja muussa erityislainsäädännössä säädettyä viran täyttämismenettelyä. Muun muassa korkeakoulujen professorin ja apulaisprofessorin virkoihin joudutaan varsin usein ottamaan sijaisia ja väliaikaisia hoitajia. Virkanimitysmenettelyn käynnistäminen asiantuntijalausuntoineen ja ehdollepanoineen johtaisi näissä tapauksissa käytännössä mahdottomaan tilanteeseen. Viransijaisia tai viran väliaikaisia hoitajia ei ole tarkoitus nimittää asianomaisiin virkoihin, vaan nykyisiä tilapäisiä virkamiehiä muistuttavaan asemaan. Näin vältytään velvollisuudelta noudattaa varsinaisessa virkojen täyttämisessä noudatettavia menettelymuotoja.

Valiokunnan ehdottaman sanamuodon mukaan nimitysmenettelystä ja nimittävästä viranomaisesta säädetään 9 §:n 1 momentin määräaikaisen virkasuhteen osalta erikseen. Edellä on jo todettu, mitä nimittämisellä määräaikaiseen virkasuhteeseen tarkoitetaan. Valiokunnan ehdottamassa muodossa nimittävästä viranomaisesta ja nimitysmenettelystä 9 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säädetään erikseen joko lailla tai asetuksella. Yleensä voidaan noudattaa asetuksella tapahtuvaa säätämismenettelyä. Kuitenkin saattaa olla joissakin erityistilanteissa tarpeen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittävästä viranomaisesta ja nimitysmenettelystä säätää tarkemmin erikseen lailla. Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, ettei ole tarkoitus antaa valtuutta puuttua asetuksella korkeakoulujen itsehallintoon tieteellisten virkojen hoitamisen järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi valiokunta viittaa 9 §:n 1 momentin osalta jäljempänä 45 §:n kohdalla lausuttuun.

10 §. Valtion tehtävien luonteesta johtuen ainakin osassa mainittuja tehtäviä hallituksen esityksessä ehdotettu enintään neljän kuukauden koeaika saattaa olla liian lyhyt. Joissakin tehtävissä voidaan virkamiehen arviointiin perustellusti ryhtyä vasta 3—4 kuukauden kuluttua siitä, kun virkamies on tullut palvelukseen. On sekä virkamiehen että julkisen edun mukaista mahdollistaa virkamiehen perehtyä riittävästi tehtäviinsä, jotta virkasuhteen jatkumisen edellytyksiä voidaan harkita asianmukaisesti riittävän virkamiestä koskevan tietämyksen perusteella. Valiokunta ehdottaa 10 §:n muuttamista siten, että virkasuhde voidaan hallituksen esityksessä mainituilla perusteilla purkaa enintään kuusi kuukautta kestävän koeajan aikana.

4 luku. **Viranomaisen ja virkamiehen yleiset velvollisuudet**

11 §. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 11 §:n kiellettyjen syrjintäperusteiden joukossa mainitaan muun muassa ETA-sopimuksesta johtuen myös kansalaisuus.

19 §. Lakiehdotuksen 19 § koskee virkamiehen velvollisuutta antaa terveydentilaansa koskevia tietoja sekä hänen määräämistään terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa 19 §:n 1 momenttiin sanonnallista täsmennystä.

Valiokunta katsoo, että lakiehdotuksen 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista viranomaisen määräämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvat välttämättömät kustannukset tulee suorittaa valtion varoista. Vastaava säännös on voimassa olevan virkamieslain 25 §:n 2 momentissa. Valiokunta toteaa, ettei kustannusten korvaamista voida vastaisuudessakaan jättää asetuksen varaan ja ehdottaa tämän vuoksi uuden 19 §:n 2 momentin ottamista säädettävään virkamieslakiin.

5 luku. **Virkavapaus**

23 §. Hallituksen esityksen 23 §:n 2 momentin mukaan virkamiehelle on myönnettävä virkavapautta siksi ajaksi, jonka hän on kansanedustajana tai valtioneuvoston jäsenenä taikka suorittamassa palvelusta asevelvollisena. Nykyisen lain mukaan virkamies on mainituissa tilanteissa suoraan lain nojalla virkavapaana virastaan. Valiokunta ehdottaa voimassa olevaa säännöstä vastaavan säännöksen ottamista lakiehdotukseen sen johdosta, ettei ylimpien valtiollisten luottamustehtävien hoitamiseen pidä edes muotona liittää jonkin viranomaistahon toimesta tapahtuvaa virkavapauden myöntämistä. Myöntämismenettely ei ole myöskään tarpeen silloin, kun kysymys on asevelvollisuuden suorittamisesta.

Valiokunta katsoo edelleen lakiehdotuksen 23 §:n 2 momenttiin viitaten, että virkamiehelle hakemuksen perusteella myönnettävän virkavapauden kesto ei voi poiketa hakemuksesta ilman virkamiehen suostumusta. Ellei virkavapautta voida myöntää kestoltaan hakemuksen mukaisena, on hakemus hylättävä, ellei virkamies anna suostumustaan virkavapauden myöntämiseen hakemuksesta poikkeavalla tavalla. Virkamie-

hen kannalta virkavapauden myöntäminen esimerkiksi anottua lyhyempänä saattaa johtaa siihen, ettei hän voi, tilanteesta luonnollisesti riippuen, ottaa virkavapautta lainkaan vastaan.

6 luku. **Varoitus**

24 §. Lakiehdotuksen 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan varoitus olisi ankarampi reagointikeino kuin voimassa olevan lain mukainen esimiehen antama huomautus ja että huomautuksen antaminen olisi edelleen mahdollista, vaikka siitä ei ehdoteta nimenomaista säännöstä. Valiokunta katsoo, että esimiehen antama huomautus voi olla joko suullinen tai kirjallinen.

7 luku. **Virkasuhteen päättäminen**

Virkasuhteen päättämisen edellytyksiin liittyen valiokunta viittaa edellä yleisperustelussa lausumaansa koskien virkamiehen lähtökohtaisesti vahvaa palvelussuhdeturvaa. Tämän luvun säännösten soveltamisen tulee lähteä ensisijaisesti yleisperusteluissa esitettyjen näkökohtien pohjalta, ei niinkään työoikeudellisista perusteista.

25 §. Valiokunta toteaa, että esityksen 25 §:n säännökset — viimeistä momenttia lukuun ottamatta — myötäilevät työsopimuslain 37 §:n säännöksiä työntekijän irtisanomissuojasta. Esityksen 2 momentin 1 kohta on myös kirjoitettu samalla tavalla kuin työsopimuslain vastaava säännös. Esitys merkitsee ainakin säädöstasolla varsin merkittävää huononnusta virkamiesten kannalta, koska voimassa olevan virkamieslain mukaan virkamiehen sairaudesta johtuva työkyvyttömyys voi olla irtisanomisperusteena vain, jos hänellä on työkyvyttömyytensä perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Saadun selvityksen perusteella työsopimuslakia koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että irtisanomisperusteeksi riittävä työkyvyttömyys voi olla selvästi vähäisempi kuin työkyvyttömyyseläkkeen perusteeksi riittävä työkyvyttömyys. Toisaalta valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että työsopimuslain vastaavaa säännöstä tulkittaessa nykyisen virkamieslain 46 §:n 3 momentin 1 kohdan säännöstä on jopa pidetty eräänlaisena esikuvana. Muodollisesti tarkastellen työsopimuslaissa ei edellytetä sairausperusteiselle työsopimuksen päättymiselle voimassa olevan virkamieslain mukaisesti oikeutta päästä työkyvyttömyyseläkkeelle. Työsopimuksen irtisanomista koskevan yleissäännöksen tulkinnassa virkamieslaissa omaksutulla ratkaisulla on kuitenkin ollut asiallisesti positiivinen, kynnyksen korkeutta lisäävä vaikutus.

Saamansa selvityksen perusteella ja edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen 25 §:n 2 momentin 1 kohdan muuttamista vastaamaan nykyisen virkamieslain 46 §:n 3 momentin 1 kohtaa.

Valiokunta ehdottaa lisäksi selvyyden vuoksi 25 §:n 2 momentin 2 kohdan kirjoittamista siten, että irtisanomisen perusteena ei voida pitää ainakaan virkamiehen osallistumista virkamiesyhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaisteluun. Yksittäisellä virkamiehellä ei voida myöskään katsoa olevan velvollisuutta selvittää yhdistyksen päätöksenteon muodollisia edellytyksiä.

Edelleen selvyyden vuoksi valiokunta toteaa lakiehdotuksen 25 §:n 6 momentin johdosta, että määräajaksi nimitetyn virkamiehen virkasuhteen irtisanomisperusteet ovat samansisältöiset kuin toistaiseksi nimitetyn virkamiehen.

Valiokunta on korostanut virkamiehen lähtökohtaisesti vahvaa palvelussuhdeturvaa. Näin ollen myös irtisanomisen perusteena olevan erityisen painavan syyn tarkastelun tulee tapahtua virkamiesoikeuden näkökulmasta eikä tässä suhteessa voida nojautua sellaisenaan työsopimuslainsäädännön irtisanomisperusteisiin. Toisaalta valiokunta huomauttaa, että käytännössä virkasuhteen irtisanomis- ja purkamiskynnys vaihtelee tehtävien laadun mukaan. Sanottu johtuu valtion palveluksessa olevien virkamiesten toisistaan poikkeaviin tehtäviin kohdistuvista erilaisista vaatimuksista. Luonnollisesti virkasuhteen purkamiskynnys on olennaisesti irtisanomiskynnystä korkeampi.

27 §. Lakiehdotuksen 27 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi muista kuin virkamiehestä johtuvista irtisanomisen perusteista. Perusteluissa todetaan, että nämä perusteet vastaisivat työsopimuslain 37 a §:ssä säädettyjä perusteita. Selvyyden vuoksi valiokunta ehdottaa työsopimuslain 37 a §:n 2 momentin 1—4 kohtia vastaavaa uutta 27 §:n 2 momenttia, jolloin esityksen 2—4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi.

Valiokunta ehdottaa 27 §:n 3 momenttiin edellä 5 §:n 1 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta teknistä muutosta. Lakiehdotuksen 27 §:n

3 momentti jää koskemaan tällöin viraston yhteisiä virkoja, joiden osalta viitataan 5 §:n kohdalla lausuttuun.

Valiokunta ehdottaa, että 27 §:n 4 momenttia täydennetään siten, että virkamiehen irtisanomiseen ei ole oikeutta 1 momentissa säädetystä syystä, jos virka 5 §:n nojalla siirretään toiseen virastoon. Valiokunta haluaa tällä lisäyksellä korostaa viraston vastuuta henkilöstöstään, sillä viran siirtäminen ei ole valiokunnan ehdottamassa muodossa 5 §:n 1 momentin nojalla mahdollista ilman virkamiehen suostumusta. Vaikka lisäys on luonteeltaan informatiivinen, merkitsee se kuitenkin "konserniajattelun" nostamista lakitekstiin. Valiokunnan ehdotus lähtee siitä, että viraston on selvitettävä yhteistyössä ministeriön kanssa mahdollisuudet siirtää virka toiseen virastoon, tarvittaessa jopa toiselle hallinnonalalle. Tosiasiassa uudelleen sijoittamista on tehty ja tehdään koko ajan.

28 §. Lakiehdotuksen 28 §:n 1 momentin nojalla irtisanomisen toimittava viranomainen voi määrätä, sen estämättä, mitä irtisanomisajasta on säädetty tai virkaehtosopimuslain nojalla sovittu, että virkasuhde päättyy irtisanomisen johdosta välittömästi. Virkamiehellä on tällöin kuitenkin oikeus irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen.

Irtisanomisen tapahtuessa siten, että palvelus päättyy välittömästi ja että irtisanomisajan palkan sijaan maksetaan palkkaa vastaavaa korvausta, saattaa eräissä tapauksissa johtaa siihen, että työttömyyseläkkeen saaminen tulee mahdottomaksi. Eläkeoikeuden menettämistä irtisanomisen johdosta on, ottaen huomioon valtion tehtävien hoitamiseen liittyvät näkökohdat ja se, että erikseen ehdotetaan säädettäväksi virkasuhteen purkamisesta, pidettävä kohtuuttomana irtisanomisen lisäseuraamuksena. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 28 §:n 1 momentin muuttamista siten, että virkasuhde voi päättyä irtisanomisen johdosta välittömästi ainoastaan irtisanomisen toimittavan viranomaisen ja virkamiehen molemminpuolisin sopimuksin.

On selvää, että on voitava estää virkamiehen työskentely välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtäväänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa tai kun virantoimituksen jatkuminen aiheuttaa esimerkiksi kansalaisten turvallisuuden vaarantumisen. Tällöin virkamies on voitava pidättää virantoimituksesta. Valiokunta ehdottaakin, että hallituksen esityksen mukaisen 28 §:n 1 momentin tarkoittamat perusteet otetaan virantoimituksesta pidättämistä koskevaan 40 §:ään, jolloin päädytään asiallisesti hallituksen esityksessä alun perin tavoiteltuun lopputulokseen.

32 §. Valiokunta ehdottaa 32 §:n muuttamista siten, että perustuslakivaliokunnan lausunnon kannanotot koskien lain säätämistä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä tulevat huomioon otetuiksi. Lisäksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetty säätämisjärjestykseen liittymätön täsmennys, mikä merkitsee asiallisesti hallituksen esityksen perusteluissa mainittua takaisinottovelvollisuutta kelpoisuusvaatimukset täyttävän virkamiehen kohdalla.

Edelleen valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin yhdeksän kuukauden määräaikaa pidennettäisiin 24 kuukauteen. Sanottu on perusteltua sen johdosta, että valtio toimii vuotuisen talousarvion määrärahojen puitteissa. Valiokunnan ehdottama sanamuoto johtaa ainakin kahden täyden talousarviovuoden aikana tapahtuvaan tarkasteluun. Näin voidaan osaltaan vaikuttaa siihen, että esimerkiksi 15—20 vuotta valtion palveluksessa ollut henkilö ei satunnaisen määrärahojen vähenemisen vuoksi joutuisi kohtuuttomaan asemaan. Vertailua työsopimuslakiin ei voida tässäkään kohdassa pitää perusteltuna muun ohella sen johdosta, että yksityisellä sektorilla henkilöstön tarve riippuu suoraan kysynnästä eivätkä käytettävissä olevat palkkausmäärärahat ole sidottuja valtion tavoin kalenterivuoteen.

Hallitusmuodon 40 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvostolle kuuluvat asiat ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa tai asianomaisessa ministeriössä. Yleisistunnossa ratkaistaan laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat sekä ne muut asiat, joiden merkitys sitä vaatii. Ratkaisuvallan järjestämisen perusteista säädetään lailla. Valtioneuvostosta annetun lain 7 §:n mukaan valtioneuvostolle hallitusmuodon 40 §:n 1 momentin mukaan kuuluvat hallitus- ja hallintoasiat ratkaistaan asianomaisessa ministeriössä, jollei niitä laissa tai asetuksessa säädetä ratkaistavaksi yleisistunnossa. Valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavat asiat on säädetty valtioneuvoston ohjesäännössä.

Valiokunta katsoo edellä todettuun viitaten, että ehdotetussa valtion virkamieslaissa ei yleensä ole syytä säätää toimivallan kuulumisesta nimenomaan valtioneuvoston yleisistunnolle, vaan nämä säännökset kuuluvat valtioneuvoston oh-

jesääntöön. Ehdotetun uuden valtion virkamieslain 32 ja 53 §:ssä on kuitenkin säädettävä nimenomaisesti valtioneuvoston yleisistunnosta, koska näissä säännöksissä tietty toimenpide riippuu siitä, onko ratkaisun tekijänä ollut yleisistunto.

Lisäksi valiokunta toteaa, että ehdotetun 32 §:n 2 momentin mukaista korvausta haetaan yleisessä tuomioistuimessa.

33 §. Lakiehdotuksen 33 § koskee virkasuhteen purkamisen edellytyksiä. Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen 33 §:n 2 momentin poistamista. Poissaolotapauksissakin on harkittava poissaolon syytä ja asiaan vaikuttavia seikkoja muutoinkin kokonaisuudessaan. Saadun selvityksen perusteella on myös syytä todeta, että esimerkiksi Ruotsissa työnantajan oikeus purkaa työsopimus työntekijän poissaolon perusteella määräytyy yleissäännöksen, "asiallinen syy", perusteella. Ehdotettu 33 §:n 1 momentti riittää hyvin turvaamaan työnantajan intressit myös poissaolotapauksissa.

34 §. Lakiehdotuksen 34 §:n 1 momentin mukaan virkasuhteen purkamisoikeus raukeaa, jollei syy ole jo aikaisemmin menettänyt merkitystään, kahden viikon kuluttua siitä, kun viranomainen sai tiedon purkamisen aiheesta tai, jos syy on jatkuva, siitä kun saatiin tieto sen lakkaamisesta. Jos purkamista kohtaa pätevä este, saadaan purkaminen toimittaa kahden viikon kuluessa esteen lakkaamisesta.

Valiokunta on pohtinut purkamisoikeuden käyttämistä koskevan kahden viikon määräajan lyhentämistä viikkoon päätyen siihen, että kahden viikon määräaikaa on tarkasteltava myös virkamiehen oikeusturvan kannalta. Hallituksen esityksessä ehdotettua määräaikaa ei ole syytä lyhentää, koska näin voidaan ainakin osittain vaikuttaa siihen, ettei virkasuhdetta purettaisi liian lyhyen reagointiajan vuoksi harkitsemattomasti ja riittämättömin perustein. Lisäksi on huomattava, että niissä tapauksissa, joissa päätöksen tekee tasavallan presidentti tai valtioneuvoston yleisistunto, päätöksen valmisteluun tarvitaan viikkoa pidempi aika.

35 §. Valiokunta ehdottaa virkamiesten yleisen eroamisiän alentamista hallituksen esityksessä ehdotetun 67 vuoden sijasta 65 vuoteen. Tämän päivän yhteiskunnassa erityisesti julkisen vallan käyttämiseen liittyvät tehtävät ovat niin vaativia ja vastuullisia, että 65 vuoden ikääkin voidaan pitää varsin korkeana yleisenä eroamisikänä. Valiokunta ei ole puuttunut tuomareiden eroamisikään, joka on syytä ottaa muussa yhteydessä erikseen harkittavaksi.

8 luku. **Lomauttaminen**

39 §. Lakiehdotuksen 39 §:n 3 momentti koskee viranomaisen oikeutta muuttaa virkamiehen suostumuksella lomautuksen alkamis- tai päättymisaikaa. Päättymisajan muuttaminen mahdollistaa lisäksi lomautuksen keskeyttämisen. Koska saattaa olla tarpeen myös peruuttaa lomautus, valiokunta ehdottaa 39 §:n 3 momentin muuttamista tältä osin.

9 luku. **Virantoimituksesta pidättäminen**

40 §. Voimassa olevan virkamieslain 65 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos se on yleisen edun mukaista.

Valiokunta ehdottaa edellä 28 §:n perusteluissa lausuttuun viitaten lakiehdotuksen 40 §:n 2 momenttiin uutta 4 kohtaa, jonka mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtäväänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa tai että virantoimituksen jatkuminen irtisanomisajan jälkeen voi vaarantaa kansalaisten turvallisuuden.

Lisäksi lakiehdotuksen 28 §:n kohdalla lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 40 §:ään uutta 3 momenttia, joka koskee irtisanomisajan palkkaa vastaavaa korvausta virantoimituksesta pidättämisen tapahtuessa 40 §:n 2 momentin uuden 4 kohdan nojalla.

11 luku. **Sopimus palvelussuhteen ehdoista**

44 §. Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksen merkittävimpiä uudistuksia on se, että yksilöllisesti virkamiesten kanssa voidaan sopia palvelussuhteen ehdoista. Menettely lisää valtion palvelussuhteeseen tulosbudjetoinnin edellyttämää joustavuutta ja parantaa valtion mahdollisuuksia kilpailla yksityisen sektorin kanssa henkilöstöstä, mitä molempia seikkoja on pidettävä tärkeinä. Säännöksiä ei tuomarien aseman erityisluonteesta johtuen luonnollisestikaan ehdoteta koskemaan heitä, minkä vuoksi heidän asemansa on tässä suhteessa turvattava muulla tavoin. On julkisen edun mukaista, virkamieskunnan palvelussuhdeturvan heikennyttyä viimeis-

ten vajaan kymmenen vuoden aikana, että myös vastaisuudessa valtion tehtäviä hoitaa koulutettu, pätevä ja ammattitaitoinen henkilöstö.

Valiokunta katsoo lisäksi, että ehdotettua 44 §:ää tulee muuttaa siten, että sopimuksen palvelussuhteen ehdoista tekee virasto. Tällä mahdollistetaan se, että kyseisen sopimuksen tekevä viranomainen virastossa olisi sama kuin valtion virkaehtosopimuslain nojalla ns. yksipuolisen palkkaustoimivallan omaava viranomainen.

12 luku. **Tuomarit**

45 §. Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että lakiehdotuksen 9 §:n 1 momentin soveltaminen tuomareihin ei ole sopusoinnussa tuomioistuinten hallitusmuodossa taatun riippumattomuuden eikä myöskään tuomarien nimittämisjärjestelmää koskevan hallitusmuodon säännöstön kanssa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 45 §:n muuttamista siten, ettei myöskään 9 §:n 1 momentti koske tuomaria.

46 §. Valiokunta ehdottaa 46 §:n 3 momentin täsmentämistä mainitsemalla korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentin erikseen kyseisen momentin ensimmäisessä virkkeessä.

47 §. Valiokunta ehdottaa 47 §:n 4 momentista poistettavaksi liikevaihtovero-oikeuden, joka on tarkoitus lakkauttaa 1.12.1994.

13 luku. **Virkamieslautakunta**

49 §. Ehdotettu pykälä sisältää yleissäännöksen virkamieslautakunnan toimivallasta. 49 §:n 1 momentin mukaan virkamieslautakunta on valtiovarainministeriön yhteydessä. Lisäksi asetuksella säädettävien ministeriöiden yhteydessä voi olla virkamieslautakunta.

Valiokunta ehdottaa 49 §:n 1 momentin kolmannen virkkeen täsmentämistä siten, että asetuksella säädettävien ministeriöiden yhteydessä oleva virkamieslautakunta käsittelee ja ratkaisee ministeriön alaisen hallinnon virkamiestä koskevat asiat.

51 §. Valiokunta ehdottaa virkamieslautakunnassa tapahtuvan käsittelyn osalta 51 §:n 1 momentin muuttamista siten, että suullisessa käsittelyssä voidaan asianosaista kuulustella myös totuusvakuutuksen nojalla sekä todistajia ja asiantuntijoita kuulustella valan tai vakuutuksen nojalla. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että oikaisuvaatimuksen tehnyt virkamies on todisteellisesti kutsuttava suulliseen käsittelyyn.

Samalla valiokunta ehdottaa 51 §:n 2 momenttiin lisättäväksi säännökset todistajapalkkioista sekä mahdollisuudesta kuulustuttaa todistajia käräjäoikeuden lisäksi myös lääninoikeudessa.

14 luku. **Muutoksenhaku**

53 §. Valiokunta katsoo yleisperusteluissa ja edellä 32 §:n kohdalla lausuttuun viitaten, että ehdotetussa valtion virkamieslaissa ei yleensä ole syytä säätää toimivallan kuulumisesta nimenomaan valtioneuvoston yleisistunnolle, vaan nämä säännökset kuuluvat valtioneuvoston ohjesääntöön. Uuden valtion virkamieslain 32 ja 53 §:ssä on kuitenkin säädettävä nimenomaisesti valtioneuvoston yleisistunnosta, koska näissä säännöksissä tietty toimenpide riippuu siitä, onko ratkaisun tekijänä ollut yleisistunto.

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että virkasuhteen osa-aikaistaminen lisätään 53 §:n 2 ja 3 momenttiin, jotta päätökseen osa-aikaistamisesta voitaisiin hakea muutosta.

56 §. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyn oikeusturva on sikäli puutteellinen, ettei oikaisuvaatimus tai muu muutoksenhaku ole sallittu sillä perusteella, että nimittäminen on tapahtunut uuden virkamieslain 9 §:n vastaisesti. Suomen virkamiesoikeudessa vallitsevan periaatteen mukaan itse virkaan nimittämisestä ei ole saanut hakea muutosta. Muutoksenhaku on kuitenkin ollut sallittua naisten ja miesten välisestä tasaarvosta annetun lain (609/86) perusteella. Toisaalta oikaisuvaatimuksen osalta on huomattava, että määräaikaiseen virkasuhteeseen saattaa ottaa muu taho kuin se, joka nimittää virkamiehen toistaiseksi.

Ehdotetun 56 §:n nojalla perusteettomasti määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin määräajaksi nimitetty virkamies saisi vasta virkasuhteen päättyessä vaatia vähintään kolmen ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaavaa korvausta. Määräaikaiseen virkasuhteeseen otetun virkamiehen oikeusturvan lisäämiseksi valiokunta ehdottaa, että 56 §:n 1 momentissa tarkoitetun korvauksen tulee vastata vähintään kuuden kuukauden palkkaa. Tämä on omiaan lisäämään harkintaa siinä suhteessa, että 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyt määräaikaisen virkasuhteen edellytykset todella täyttyvät.

57 §. Valiokunta ehdottaa oikeusturvasyistä

hallituksen esityksen 57 §:n 2 momentin muuttamista siten, että sivutointa koskeva päätös tulee noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päätä.

58 §. Valiokunta ehdottaa muutoksenhakuoikeuden laajentamista siten, että se on sallittu myös 54 ja 56 §:ssä sekä 57 §:n 1 momentissa tarkoitettujen päätösten kyseessä ollen.

59 §. Asiantuntijoiden kuulemisen yhteydessä on ehdotetun 59 §:n johdosta pidetty muun muassa ehdotetun 6 §:n syrjintäkieltoa nimitystilanteessa tehosteettomana. Valiokunta toteaa, että syrjinnästä sukupuolen perusteella säädetään laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Tämä laki sisältää oman tehostejärjestelmänsä. Muutoin velvollisuus kohdella virkamiehiä tasapuolisesti nimitystilanteessa ja virkasuhteen aikana kuuluu nimittävän viranomaisen ja työnantajan edustajana toimivan virkamiehen virkavelvollisuuksiin. Virkavelvollisuuksien rikkomisesta on säädetty rangaistukset rikoslain 40 luvussa.

15 luku. **Erinäiset säännökset**

64 §. Hallituksen esityksen 64 §:n 1 momentissa todetaan, että virkasuhteessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Koska virkasuhteessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään hallitusmuodon 93 §:n 2 momentissa ja vahingonkorvauslaissa (412/74), ei tarvita erillistä vahingon korvaamista koskevaa normistoa.

66 §. Lakiehdotuksen 66 §:n mukaan virkamiehen irtisanominen ja virkasuhteen purkaminen on tehtävä kirjallisesti. Virkamies sen sijaan voisi irtisanoa virkasuhteensa myös suullisesti. Valiokunta katsoo, että kirjallisen irtisanomisvelvollisuuden asettaminen on tarpeen myös virkamiehelle.

16 luku. **Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

71 §. Esityksen mukaan uusi virkamieslaki on tarkoitettu tulemaan voimaan varsin pian. Eri hallinnonaloilla on kuitenkin hallintolakeja ja -asetuksia, joita joudutaan muuttamaan uuden virkamieslain johdosta. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että uusi laki voi tulla voimaan aikaisintaan 1 päivänä joulukuuta 1994, mitä ajankohtaa valiokunta ehdottaakin lain voimaantuloajaksi.

Lisäksi valiokunta ehdottaa 71 §:ään uutta 3 momenttia, jonka mukaan 35 §:n 1 momentin säännös virkamiehen yleisestä eroamisiästä tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

76 §. Valtionhallinnossa on meneillään ja suunnitteilla kehittämistoimenpiteitä, jotka saattavat merkitä sitä, että valtionhallinnosta poistuu lähivuosina huomattavan paljon työpaikkoja. On pelättävissä, että kaikkia henkilöitä ei kyetä uudelleen sijoittamaan, vaan osa työpaikkansa menettävistä jää pitemmäksi ajaksi työttömäksi.

Valiokunta pitää sinänsä tärkeänä, että henkilöstön uudelleenkoulutus- ja uudelleensijoitustoimintaa tehostetaan. Näiden toimenpiteiden pitäisikin olla hallinnon kehittämiseen liittyvissä henkilöstöpoliittisissa toimissa ensisijaisia.

Siltä varalta, että hallinnon uudistamiseen liittyviä toimenpiteitä ei kyetä toteuttamaan ilman irtisanomisia, tulee nykyinen harkinnanvarainen toistuva korvaus säilyttää mittavimman hallinnonuudistusvaiheen yli nykyinen soveltamiskäytäntö säilyttäen. Uudelleenkoulutuksen ja uudelleensijoittamisen kannalta ongelmallisin ryhmä ovat noin 50-vuotiaat henkilöt, joilla ei ole ammatillista peruskoulutusta tai joiden aikanaan saama koulutus ei vastaa nykyajan tarpeita. Valiokunta katsoo, että toistuvan korvauksen järjestelmän säilyttäminen viiden vuoden ylimenokauden ajan tässä hallinnon kehittämisen vaiheessa on perusteltua. Mikäli uudelleenkoulutus- ja uudelleensijoitustoiminnassa onnistutaan, ei valtiolle aiheudu toistuvan korvauksen säilyttämisestä siirtymäaikana ylimääräisiä kustannuksia.

Valiokunta ehdottaakin edellä mainituista syistä 76 §:n muuttamista sekä lisäksi pykälään eräitä muita täsmennyksiä.

3. Muut kannanotot

Valiokunta katsoo, otettuaan asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset, että lakiehdotukset voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Valtion virkamieslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Lain tavoitteena on turvata valtion tehtävien hoitaminen tuloksellisesti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen *sekä turvata virkamiehelle oikeudenmukainen asema suhteessa työnantajaan.*

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 luku

Virkojen perustaminen, siirtäminen, lakkauttaminen ja muuttaminen

4 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Säännökset virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta annetaan asetuksella. *Seuraavia virkoja* ei saa perustaa, *(poist.)* lakkauttaa *eikä niiden nimeä muuttaa*, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

1) tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikön virka;

2) valtioneuvoston oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin sekä oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön virat;

3) ministeriön osastopäällikön ja apulaisosastopäällikön virat sekä niitä vastaavat ja ylemmät ministeriön virat;

4) ulkoasiainhallinnon valtiosihteerin ja alivaltiosihteerin virat sekä ulkoasiainneuvoksen ja sitä vastaavat kehitysyhteistyöneuvoksen virat;

5) jäljempänä 12 luvussa tarkoitetut tuomarin virat;

6) välittömästi ministeriön alaisen viraston päällikön virat lukuun ottamatta asetuksella säädettäviä virkoja; sekä

7) kenraalimajurin sekä sitä vastaavat ja ylemmät virat.

5 §

Virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu sekä muu kuin valtion talousarviossa eriteltävä virka myös toiseen virastoon. Siirrettäessä virka toiseen virastoon tarvittava määräraha on siirrettävä toisen viraston käytettäväksi siten kuin valtion talousarviosta annetun lain 7 a §:ssä *(307/92)* säädetään. *Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella.*

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Nimittäminen ja yleiset kelpoisuusvaatimukset

6 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta säädetään erikseen lailla. (uusi 2 mom.)

7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. *poist.*)

9 §

Virkamieheksi voidaan *(poist.)* nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. *Virkamiestä ei tällöin nimitetä virkaan, vaan virkasuhteeseen. Nimittävästä viranomaisesta ja nimitysmenettelystä tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säädetään erikseen.*

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

10 §

Virkamiestä nimitettäessä voidaan määrätä, että virkasuhde voidaan enintään *kuusi* kuukautta kestävän koeajan aikana purkaa sekä nimittävän viranomaisen että virkamiehen puolelta. Purkaminen ei saa kuitenkaan tapahtua 11 §:ssä tarkoitetuilla tai muutoin epäasiallisilla perusteilla. *(Poist.)*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Viranomaisen ja virkamiehen yleiset velvollisuudet

11 §

Viranomaisen on kohdeltava palveluksessaan olevia virkamiehiä tasapuolisesti niin, ettei ketään perusteettomasti aseteta toisiin nähden eri asemaan syntyperän, *kansalaisuuden,* uskonnon, iän taikka poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan seikan vuoksi.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

12—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

19 §

Virkamies on velvollinen asianomaisen viranomaisen pyynnöstä antamaan tälle tehtävän *hoitamisen terveydellisiä edellytyksiä* koskevia tietoja. Virkamies voidaan myös määrätä hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos se on tarpeen tehtävän hoitamisen edellytysten selvittämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista viranomaisen määräämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvat välttämättömät kustannukset suoritetaan valtion varoista. (uusi 2 mom.)

20—22 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Virkavapaus

23 §

Virkamies saa keskeyttää työnteon, jos asianomainen viranomainen hakemuksesta myöntää hänelle virkavapauden *taikka hän on suoraan lain nojalla virkavapaana.* Työnteon keskeyttämisestä muilla perusteilla on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Virkavapaus voidaan myöntää myös hakemuksetta, jos virkamies ei ole voinut hakea virkavapautta ennen työnteon keskeytymistä tai jos keskeytymisen syystä on muutoin saatu riittävä selvitys.

Virkamies on virkavapaana sen ajan, jonka hän on kansanedustajana tai valtioneuvoston jäsenenä taikka suorittamassa palvelusta asevelvollisena. *Muutoin* virkavapauden myöntäminen *(poist.) on* viranomaisen harkinnassa, jollei joiltakin osin erikseen toisin säädetä tai määrätä taikka virkaehtosopimuksessa toisin sovita.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

6 luku

Varoitus

24 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

7 luku

Virkasuhteen päättäminen

25 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Viranomainen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Tällaisena syynä ei voida pitää ainakaan:

1) virkamiehen sairautta, *vikaa tai vammaa, paitsi jos siitä on* ollut seurauksena *virkamiehen* työkyvyn olennainen ja pysyvä heikentyminen *ja virkamiehellä on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen*;

2) virkamiehen osallistumista *(poist.)* virkamiesyhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaisteluun; eikä

(3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(3—6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

26 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

27 §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua perustetta irtisanomiseen ei katsota olevan ainakaan silloin, kun
1) irtisanomista on edeltänyt tai seurannut uuden henkilön ottaminen samankaltaisiin tehtäviin eikä viraston toimintaedellytyksissä ole vastaavana aikana tapahtunut muutoksia;
2) irtisanomisen syyksi ilmoitetut tehtävien uudelleenjärjestelyt eivät tosiasiallisesti vähennä virastossa tarjolla olevia tehtäviä tai muuta tehtävien laatua;
3) irtisanomisen syyksi on ilmoitettu kone- tai laitehankinnat, mutta virkamies olisi ammattitaitoonsa nähden voitu tai voitaisiin viraston toimesta kouluttaa näiden koneiden ja laitteiden käyttöön; tai
4) irtisanomisen syyksi on ilmoitettu henkilöstön vähentämisestä aiheutuva kustannussäästö, mutta tämä säästö on niin vähäinen, että sitä ei voida pitää viraston ja virkamiehen olosuhteet huomioon ottaen irtisanomisen todellisena syynä. (uusi 2 mom.)
Jos (*poist.*) virastoon perustettu virka sijoitetaan toiselle paikkakunnalle eikä virkamies perustellusta syystä siirry työskentelemään tällä paikkakunnalla, virkamies voidaan irtisanoa tämän pykälän nojalla. (Hallituksen esityksen 2 mom.)
Viranomaisella ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa virkamiestä 1 momentissa säädetystä syystä, jos virkamies voidaan samassa virastossa ammattitaitoonsa ja kykyynsä nähden kohtuudella sijoittaa uudelleen tai kouluttaa uusiin tehtäviin *taikka jos virka 5 §:n nojalla siirretään toiseen virastoon.* (Hallituksen esityksen 3 mom.)
(5 mom. kuten hallituksen esityksen 4 mom.)

28 §
Irtisanomisen toimittava viranomainen *ja virkamies voivat sopia virkasuhteen päättymisestä* irtisanomisen johdosta välittömästi. Virkamiehellä on *virkasuhteen päättyessä välittömästi* kuitenkin oikeus irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

29—31 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

32 §
Milloin *virkamies on irtisanottu* muista kuin virkamiehestä johtuvista syistä ja se virasto, jonka *virasta* virkamies irtisanottiin, *24 kuukauden* kuluessa irtisanomisajan päättymisestä tarvitsee työvoimaa samoihin tai samanlaisiin tehtäviin, tulee asianomaisen viraston tiedustella paikalliselta työvoimaviranomaiselta, onko entisiä virkamiehiä etsimässä tämän viranomaisen välityksellä työtä, ja myönteisessä tapauksessa tarjota *tehtävää tai virkaa, johon nimittää muu viranomainen kuin tasavallan presidentti, valtioneuvoston yleisistunto, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus,* ensi sijassa näille *entisille kelpoisuusvaatimukset täyttäville* virkamiehille. *Tällöin saadaan muu kuin hallitusmuodon 89 §:n 1 momentissa tarkoitettu virka täyttää haettavaksi julistamatta.*
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

33 §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
(2 mom. *poist.*)

34 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

35 §
Virkamiesten yleinen eroamisikä on *65 vuotta. Tuomariin sovelletaan kuitenkin 67 vuoden eroamisikää, ellei 75 §:stä muuta johdu.*
(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

Lomauttaminen

36—38 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

39 §
(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Viranomainen voi virkamiehen suostumuksella muuttaa lomautuksen alkamis- tai päättymisaikaa *tai peruuttaa lomautuksen.* Jos virkamies on lomautettu toistaiseksi, on työn alkamisesta ilmoitettava vähintään viikkoa ennen.

9 luku

Virantoimituksesta pidättäminen

40 §
(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Virkamies voidaan lisäksi pidättää virantoimituksesta:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) jos virkamies kieltäytyy 19 §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka jos hän kieltäytyy antamasta sanotun pykälän mukaisesti terveydentilaansa koskevia tietoja; (*poist.*)

3) jos virkamiehellä on sellainen sairaus, joka haittaa olennaisesti viran hoitoa; *sekä*

4) välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtäväänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa tai jos virantoimituksen jatkuminen irtisanomisajan voi vaarantaa kansalaisen turvallisuuden. (uusi 4 kohta)

Virantoimituksesta pidättämisen tapahtuessa 2 momentin 4 kohdan nojalla virkamiehellä on kuitenkin oikeus irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen. (uusi 3 mom.)

10 luku

Eroraha ja koulutustuki

41—43 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 luku

Sopimus palvelussuhteen ehdoista

44 §

Virasto voi tehdä virkamiehen kanssa kirjallisen sopimuksen palvelussuhteessa noudatettavista ehdoista. *(Poist.)* Tämän lain 26 §:ssä tarkoitettujen virkamiesten kanssa sopimuksen tekee kuitenkin valtioneuvosto.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

12 luku

Tuomarit

45 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä 9 *(poist.)*, 10 ja 22 §:ssä, 23 §:n 4 momentissa, 24—34 §:ssä, 35 §:n 2 momentissa, 8 luvussa, 40 §:n 1 momentissa, 44 §:ssä ja 66 §:n 3 momentissa säädetään, ei koske tuomarin virkaa eikä tuomaria.

46 §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden *presidentin ja* jäsenen pidättää virantoimituksesta se tuomioistuin, jonka *palveluksessa* hän on. Muun tuomarin pidättää virantoimituksesta se tuomioistuin, jossa häntä on syytettävä virkarikoksesta.

47 §

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Korkeimman hallinto-oikeuden *ja* lääninoikeuden *(poist.)* tuomarin siirtämisestä 20 §:n nojalla määräajaksi toimimaan toisessa virastossa päättää korkein hallinto-oikeus ja muun tuomarin siirtämisestä korkein oikeus.

48 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

13 luku

Virkamieslautakunta

49 §

Virkamieslautakunta käsittelee ja ratkaisee virkamieslautakunnalle tämän lain mukaan kuuluvat asiat. Virkamieslautakunta on valtiovarainministeriön yhteydessä. Lisäksi asetuksella säädettävien ministeriöiden yhteydessä voi olla virkamieslautakunta, *joka käsittelee ja ratkaisee ministeriön alaisen hallinnon virkamiestä koskevat asiat.*

(2—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

50 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

51 §

Virkamieslautakunnassa voidaan toimittaa *suullinen käsittely.* Oikaisuvaatimuksen tehnyt virkamies on *todisteellisesti* kutsuttava suulliseen käsittelyyn. Asianomainen voidaan kutsua siihen uhalla, että kutsutun poissaolo ei estä asian käsittelyä ja ratkaisemista. Suullisessa käsittelyssä *voidaan asianosaista kuulustella myös totuusvakuutuksen nojalla sekä todistajia ja asiantuntijoita kuulustella valan tai vakuutuksen nojalla. Erityisestä syystä suullinen käsittely voidaan määrätä toimitettavaksi siinä käräjäoikeudessa tai lääninoikeudessa, jossa se soveliaimmin käy päinsä.*

Virkamieslautakunnan toimesta todistajana tai asiantuntijana kuullulle henkilölle maksetaan korvaus valtion varoista niiden perusteiden mukaan, jotka ovat voimassa korvauksen suorittamisesta valtion varoista tuomioistuimessa kuullulle todis-

tajalle. Asian päättyessä tulee virkamieslautakunnan lausua, onko asianosaisten tai jonkun heistä korvattava maksettu määrä valtiolle. Todistajien ja asiantuntijoiden suullisesta kuulustelusta on kuulustelun toimittavan käräjäoikeuden *tai lääninoikeuden* todisteellisesti etukäteen ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tehneelle virkamiehelle, jolla on oikeus olla kuulustelussa läsnä ja esittää kysymyksiä.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

14 luku

Muutoksenhaku

52 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

53 §

Valtioneuvoston päätökseen, jolla *valtioneuvoston yleisistunto* on irtisanonut virkamiehen, purkanut virkasuhteen tai pidättänyt virkamiehen virantoimituksesta, saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Päätökseen, jolla muu viranomainen kuin *valtioneuvoston yleisistunto* on antanut virkamiehelle varoituksen taikka lomauttanut tai irtisanonut virkamiehen, purkanut virkasuhteen *tai muuttanut virkasuhteen osa-aikaiseksi* tai pidättänyt virkamiehen virantoimituksesta, saadaan hakea oikaisua virkamieslautakunnalta. Oikaisuvaatimus on annettava virkamieslautakunnalle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on viranomaisen liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske päätöstä, jolla tasavallan presidentti on irtisanonut virkamiehen tai purkanut virkamiehen virkasuhteen taikka korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus on antanut virkamiehelle varoituksen taikka lomauttanut tai irtisanonut virkamiehen tai purkanut tämän virkasuhteen *tai muuttanut virkasuhteen osa-aikaiseksi* tai pidättänyt tämän virantoimituksesta.

54 ja 55 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

56 §

Virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään *kuuden* ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

57 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sivutointa koskeva päätös tulee noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, *jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päätä.*

58 §

Viranomaisen *tai virkamieslautakunnan* tämän lain nojalla antamaan virkamiestä koskevaan muuhun kuin 52, 53, *54 ja 56 §:ssä sekä 57 §:n 1 momentissa* tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

59 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

15 luku

Erinäiset säännökset

60—65 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

66 §

Virkasuhteen irtisanominen ja *(poist.)* purkaminen on tehtävä kirjallisesti.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

67—70 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

16 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

71 §

Tämä laki tulee voimaan *1 päivänä joulukuuta 1994.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tämän lain 35 §:n 1 momentti tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Tällä lailla kumotun valtion virkamieslain 50 §:n 1 momenttia sovelletaan 35 §:n 1 momentin voimaantuloon saakka. (uusi 3 mom.)

(4 mom. kuten hallituksen esityksen 3 mom.)

72—75 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

76 §
Tällä lailla kumotun valtion virkamieslain toistuvaa korvausta koskevia säännöksiä sovelletaan edelleen viiden vuoden määräajan lain voimaantulosta lukien niihin virkamiehiin, jotka irtisanotaan tämän lain 27 §:n nojalla ennen sanotun viiden vuoden määräajan päättymistä. Toistuvaa korvausta on haettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sanotun viiden vuoden määräajan päättymisestä. (uusi 1 mom.)

Jos virkamiehelle *myönnetään toistuvaa korvausta 1 momentin nojalla tai jos hänelle tämän lain tullessa voimaan maksetaan toistuvaa korvausta taikka jos hänellä kumotun lain säännösten nojalla on tämän lain tullessa voimaan oikeus toistuvaan korvaukseen*, hänen oikeuteensa saada toistuvaa korvausta sovelletaan edelleen kumotun lain *ja sen nojalla annetun asetuksen toistuvaa korvausta koskevia säännöksiä. Eroraha-asiainneuvottelukunnan toiminta jatkuu tässä pykälässä tarkoitetun määräajan.* (Hallituksen esityksen 1 mom.)

77 ja 78 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho (osittain), Enestam (osittain), Järvilahti (osittain), Kautto, Korva, Laakkonen, Liikkanen, Markkula (osittain), Metsämäki, Pulliainen, Saario, Ukkola, Urpilainen, Vähänäkki ja Ääri sekä varajäsenet Ihamäki (osittain) ja Polvi (osittain).

Vastalause

Yleistä

Kuten hallintovaliokunta mietinnössään toteaa, nykyinen valtion virkamieslaki on ollut voimassa varsin vähän aikaa. Se on toiminut tyydyttävästi ja joustavasti. Tarvetta kokonaisuudistukselle ei ollut. Mahdolliset uudistustarpeet olisi voitu hoitaa osittaisuudistuksina.

Valtion pääsopijajärjestöjen kanta lakiehdotukseen on ollut kielteinen. Valmisteluprosessin ajan järjestöt mm. vaativat sitä, että virkasuhteen käyttöalasta, kokonaisuudistuksen tarpeellisuudesta ja keskeisistä periaatteista käytäisiin perusteellinen keskustelu. Näin ei kuitenkaan toimittu. Sen vuoksi valtion pääsopijajärjestöt esittivät, että eduskunta palauttaisi virkamieslain ja koko palvelussuhdekysymyksen uudelleen valmisteltavaksi.

Hallintovaliokunta on tehnyt hallituksen esitykseen monia parannuksia, mutta eräiden keskeisten seikkojen osalta lakiehdotus on edelleen puutteellinen.

Ensimmäisen lakiehdotuksen pykäläkohtaiset muutosehdotukset

5 §. Valiokuntakäsittelyssä ehdotimme, että 5 §:ään lisätään uusi 4 momentti, jonka mukaan viraston yhteiseksi perustettu virka voitaisiin siirtää toiseen yksikköön tai toiselle paikkakunnalle 27 §:n mukaisilla perusteilla. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että siirtäminen on mahdollista vain samoilla perusteilla, jotka koskevat virkamiehen irtisanomista muista kuin hänestä itsestään johtuvista syistä.

9 §. Valiokuntakäsittelyssä ehdotimme, että 9 §:ään lisätään uusi 4 momentti, joka estäisi määräaikaisten virkasuhteiden ketjuttamisen ilman pätevää syytä. Säännös vastaisi työsopimuslain säännöksiä. Jos määräaikaisia virkasuh-

teita olisi ilman pätevää syytä käytetty toistuvasti peräkkäin, olisi virkasuhteen päättämiseltä edellytetty lain 25 §:ssä tarkoitettuja irtisanomisperusteita.

27 §. Valiokuntakäsittelyssä ehdotimme, että 27 §:n viimeisestä momentista olisi poistettu maininta siitä, että 25 §:n 4 ja 5 momentissa tarkoitettuja irtisanomisoikeuden rajoitusperusteita ei tarvitsisi soveltaa silloin, kun irtisanominen johtuu viraston lakkauttamisesta. Katsomme, että sopimusperusteisia rajoituksia sekä irtisanomiskieltoa raskauden johdosta on noudatettava kaikissa tilanteissa.

36 §. Valiokuntakäsittelyssä ehdotimme, että valiokunnan mietinnön 36 §:n 2 momenttia olisi muutettu siten, että siitä olisi poistettu mahdollisuus lomauttaa virkamies silloin, kun "viraston mahdollisuudet tarjota tehtäviä suoritettavaksi" ovat tilapäisesti vähentyneet. Katsomme, että muotoilu on tarpeettoman väljä ja mahdollistaa yksipuolisen palkanalennuksen.

Lisäksi ehdotimme, että lakiin olisi otettu säännös, joka koskee virkamiesten asemaa liikkeenluovutustilanteessa. Tällainen säännös, joka vastaisi työsuhteisten työntekijöiden asemaa, olisi voitu liittää lain 7 lukuun uudeksi 28 §:ksi.

Lisäksi ehdotimme, että lakiin olisi otettu säännös, joka olisi suojannut virkamiesten luottamusmiestä irtisanomiselta. Tämä säännös olisi voitu lisätä lain 7 lukuun uudeksi 29 §:ksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan mietinnön mukaisessa muodossa ja

että valiokunnan mietintöön sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Valtion virkamieslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala

1—3 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2 luku

Virkojen perustaminen, siirtäminen, lakkauttaminen ja muuttaminen

4 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 §
(1—3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
Viraston yhteiseksi perustettu virka voidaan siirtää toiseen yksikköön tai toiselle paikkakunnalle 27 §:n mukaisilla perusteilla. (uusi 4 mom.)

3 luku

Nimittäminen ja yleiset kelpoisuusvaatimukset

6—8 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

9 §
(1—3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
Jos määräaikaista virkasuhdetta on käytetty muussa kuin edellä mainituissa tapauksissa tai jos määräaikaisia virkasuhteita on ilman pätevää syytä toistuvasti käytetty peräkkäin, edellyttää virkasuhteen päättäminen 25 §:ssä mainittua irtisanomisperustetta. (uusi 4 mom.)

10 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

4 luku

Viranomaisen ja virkamiehen yleiset velvollisuudet

11—22 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 luku

Virkavapaus

23 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

6 luku

Varoitus

24 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

7 luku

Virkasuhteen päättäminen

25 ja 26 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

27 §
(1—4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
Mitä 25 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään irtisanomisoikeuden rajoittamisesta, koskee vastaavasti myös tässä pykälässä tarkoitettuja irtisanomisperusteita *(poist.)*.

28 § (uusi)
Jos virasto tai sen osa luovutetaan toiselle, siirtyvät virkamiehet vastaaviin työsuhteisiin tehtäviin. Työnantajan oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle omistajalle. Kuitenkaan tämä ei vastaa virkamiehen palkka- tai muusta virkasuhteeseen perustuvasta saamisesta, joka on erääntynyt ennen luovutusta.
Virkamies voi irtisanoa virkasuhteen lakkaamaan liikkeen luovutuspäivästä tai jos hänelle on annettu tieto luovutuksesta myöhemmin kuin kuukausi ennen luovutuspäivää, myös sen jälkeisestä ajankohdasta lukien, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa tiedoksisaantipäivästä lukien.
Jos se, jolle liike on luovutettu, ei halua jatkaa palvelussuhdetta, hän voi työsopimuslain 40 §:n mukaisesti irtisanoa työsopimuksen.

29 § (uusi)
Virkamiesjärjestöjä edustavan luottamusmiehen virkasuhde voidaan työnantajan toimesta irtisanoa vain, jos niiden virkamiesten enemmistö, joiden luottamusmiehenä hän on, antaa siihen suostumuksen tai kun työ kokonaan päättyy eikä voida järjestää muuta työtä, joka vastaa hänen ammattitaitoaan.

30—37 §
(Kuten 28—35 § valiokunnan mietinnössä)

8 luku

Lomauttaminen

38 (36) §
(1 mom. kuten 36 §:n 1 mom. valiokunnan mietinnössä)
Virkamies voidaan 1 momentissa säädetyllä tavalla lomauttaa enintään 90 päivän ajaksi, jos *työ on tilapäisesti vähentynyt* eikä asianomainen viranomainen voi kohtuudella järjestää virkamiehelle muita tehtäviä tai työnantajan tarpeisiin sopivaa koulutusta *(poist.)*.
(3 mom. kuten 36 §:n 3 mom. valiokunnan mietinnössä)

39—41 §
(Kuten 37—39 § valiokunnan mietinnössä)

9 luku

Virantoimituksesta pidättäminen

42 §
(Kuten 40 § valiokunnan mietinnössä)

10 luku

Eroraha ja koulutustuki

43—45 §
(Kuten 41—43 § valiokunnan mietinnössä)

11 luku

Sopimus palvelussuhteen ehdoista

46 §
(Kuten 44 § valiokunnan mietinnössä)

12 luku

Tuomarit

47—50 §
(Kuten 45—48 § valiokunnan mietinnössä)

13 luku

Virkamieslautakunta

51—53 §
(Kuten 49—51 § valiokunnan mietinnössä)

14 luku

Muutoksenhaku

54—61 §
(Kuten 52—59 § valiokunnan mietinnössä)

15 luku

Erinäiset säännökset

62—72 §
(Kuten 60—70 § valiokunnan mietinnössä)

16 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

73—80 §
(Kuten 71—78 § valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1994

Kari Urpilainen **Tarja Kautto** **Matti Vähänäkki**
Raila Aho **Erkki Pulliainen** **Lauri Metsämäki**

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä
22 päivänä maaliskuuta 1994
Lausunto n:o 5

Liite

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 9 päivänä joulukuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 291/1993 vp valtion virkamieslaiksi ja laiksi valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa hallintovaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Tarja Hyvönen valtiovarainministeriöstä, lakimies Markku Nieminen Akavasta, neuvottelupäällikkö Kauko Passi STTK:n julkisten alojen ammattijärjestö STTK-J:stä, sopimussihteeri Veikko Toivonen Valtion yhteisjärjestö VTY:stä, professori Niklas Bruun, professori Mikael Hidén ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi valtion virkamieslaki, joka korvaisi vuoden 1988 alussa voimaan tulleen lain. Uuden lain tavoitteena on luoda palvelussuhde, joka turvaisi valtion tehtävien hoitamisen tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sekä oikeusturvavaatimukset täyttäen. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkaehtosopimuslakia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Esityksen säätämisjärjestysperustelujen mukaan ehdotus valtion virkamieslaiksi voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä. Hallitus on kuitenkin suosittanut, että 32 §:ssä ehdotetusta, jo nykyiseenkin lakiin sisältyvästä virkamiehen takaisinottovelvollisuudesta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Valiokunnan kannanotot

Valtion virkamieslakiehdotuksen 32 § koskee tapauksia, joissa viraston tulee työvoimaa tarvitessaan tiedustella, onko sen palveluksesta aiemmin irtisanottuja entisiä virkamiehiä etsimässä työtä, ja tarjota työtä ensi sijassa näille. Pykälän perusteluissa tätä menettelyä sanotaan virkamiehen takaisinottovelvollisuudeksi. Valiokunnan käsityksen mukaan ehdotetun menettelyn tarkoituksena on muodostaa peruste hallitusmuodon 86 §:n mukaisten virkaylennysperusteiden syrjäyttämiselle virantäyttötilanteissa.

Voimassa olevaa valtion virkamieslakia säädettäessä säädettiin lisäksi perustuslainsäätämisjärjestyksessä laki valtion virkojen täyttämisestä eräissä tapauksissa ja eräiden asetusten toimittamisesta eduskunnalle (762/86). Tämän edelleenkin voimaan jäävän lain 1 §:n mukaan valtion palvelussuhteen jatkuvuuden turvaaminen voidaan hallitusmuodon 86 §:ssä säädettyjen perusteiden ja muutoin säädettyjen kelpoisuusvaatimusten ohella ottaa huomioon täytettäessä valtion virkaa, johon nimittää muu viranomainen kuin tasavallan presidentti, valtioneuvosto, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus.

Lakiehdotuksen mukainen virkamiehen takaisin ottaminen tähtää valiokunnan mielestä sillä tavoin valtion palvelussuhteen jatkuvuuden turvaamiseen kuin edellä mainitussa poikkeuslaissa on tarkoitettu. Säännökset takaisinottovelvollisuudesta voidaan siten sijoittaa tavalliseen lakiin, kunhan ne eivät poikkea poikkeuslaissa säädetyistä rajoituksista, jotka kohdistuvat nimittävään viranomaiseen. Tällä edellytyksellä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Ehdotetun sääntelyn sanamuotoa olisi aiheellista tarkistaa ottamalla huomioon virkasuhteeseen ja sen perustamiseen liittyvät, työsuhteesta poikkeavat erityispiirteet. Selvyyden vuoksi

myös itse pykälästä tulisi näkyä, että kysymyksessä on takaisinottovelvollisuus. Se puolestaan voitaisiin rajata koskemaan sellaisia entisiä virkamiehiä, jotka täyttävät kyseisen viran kelpoisuusvaatimukset.

Uuden virkamieslain 5 §:n nojalla virka voitaisiin siirtää ilman asianomaisen virkamiehen suostumustakin. Tuomareita koskevan 45 §:n perusteella näyttäisi mahdolliselta, että 5 §:n mukainen siirto voi kohdistua myös tuomarin virkaan. Tällainen järjestely ei olisi sopusoinnussa tuomareiden riippumattomuutta koskevan hallitusmuodon 91 §:n kanssa. Tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen edellytyksenä tältä osin on, että 5 §:ää ei sovelleta tuomarin virkaan, joka on täytettynä ja jonka haltija ei suostu siirtoon.

Virkamieslakiehdotuksen 11 §:n kiellettyjen syrjintäperusteiden joukossa on valiokunnan mielestä muun muassa ETA-sopimuksen vuoksi asianmukaista mainita myös kansalaisuus.

Virkamieslakiehdotuksen 19 §:n ensimmäisen virkkeen sanonnan osalta valiokunta viittaa lausunnossa n:o 13/1985 vp voimassa olevan lain säätämiseen johtaneen ehdotuksen 25 §:n 1 momentista esittämäänsä.

Virkamieslakiehdotuksen 23 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen johdosta valiokunta huomauttaa, että nykyisen lain 44 §:n 1 momentin vastaavia tilanteita koskeva sanamuoto on periaatteellisesti onnistuneempi.

Lopuksi perustuslakivaliokunta kiinnittää hallintovaliokunnan huomiota tarpeeseen selvittää, onko ja missä määrin EU:n ns. liikkeenluovutusdirektiivi eli direktiivi työntekijöiden oikeuksien turvaamisesta yrityksen tai liikkeen liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä tullut ETA-sopimuksen takia merkitykselliseksi nyt käsiteltävänä olevan lainsäädäntötoimen kannalta.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, ensimmäinen lakiehdotus kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että valiokunnan 5 ja 32 §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö sekä jäsenet Jansson, Jäätteenmäki, Koskinen, Laine, M. Laukkanen, J. Leppänen, Nikula, Näsi, Varpasuo, Vuoristo ja Vähänäkki.